

Återfyndsflödet

Att hantera och registrera inkommande återfyndsrapporter är en viktig arbetsuppgift för personalen på RC. Sett över ett år så får vi i genomsnitt in ungefär 20 rapporter per arbetsdag och detta fördelar sig tämligen jämnt över året. Huvudparten av fynden får vi in via vårt rapporteringsformulär på museets hemsida. Många fynd i utlandet förmedlas också av andra ringmärkningscentraler som i sin tur får in rapporter om svenska ringar från allmänheten i det aktuella landet eller från sina ringmärkare.

I många fall går hanteringen smidigt och både den som rapporterat fyndet och den som ringmärkt fågeln kan snabbt underrättas om detaljerna, när fynden väl är registrerade och kontrollerade sker detta automatiskt via det program som vi använder för att registrera återfynd. Ganska ofta saknas dock någon viktig uppgift i rapporterna, vilket innebär att vi behöver ställa kompletterande frågor. Ibland är ringnumret inte komplett och det går inte att behandla fyndet utan vi får lov att avskriva rapporten.

Under sommarhalvåret belastas vi också av en mängd rapporter om brevduvor som inte hittat hem utan landar hemma hos någon som ser att den är "ringmärkt" och rapporterar detta till oss. Vi får då meddela rapportören att det rör sig om en brevduva och hänvisa till [Brevduveförbundet](#).

På museets hemsida har vi sen en tid tillbaka en webbisning där den geografiska fördelningen av svenska återfynd, med någon dags fördröjning, visas. Gör man inget val av art visas de 4000 senast behandlade återfynden och man kan zooma in och se detaljer för enskilda återfynd (se [länkad karta](#)).

Det som verkligen sticker ut bland de senaste fynden är ett återfynd i Nordamerika. Fyndet dök upp precis vid jul och dagarna efter att vi skickat ut föregående nyhetsbrev. Det var en ung småsnäppa, märkt vid Ottenby den 19 september 2020, som blev observerad i fält och ringnumret dokumenterat med bilder vid Murphy Island i South Carolina, USA, den 19 december. Detta är det andra svenska återfyndet i Nordamerika, där vi tidigare har ett återfynd av en dvärgmås märkt i Västerbotten rapporterat i juni 1996.

Ett annat fynd som sticker ut från det senaste halvåret är ett återfynd av en nattskärria i Nigeria (se [länkad karta](#)). Fågeln märkts som ung hane den 8 augusti 2020 vid Finspång i Östergötland och rapporterades tagen av katt den 31 mars 2021 vid Donga, 5695 km från märkplatsen. Vi har bara 40 återfynd av arten och detta är det första tropikfyndet.

Forskare vid Lunds universitet har nyligen studerat flyttningen hos nattskärror som häckar i östra Småland med ljusloggar. Resultaten visar att de övervintrar söder om ekvatorn och att de under hösten flyttar söderut över Sahara något östligare än vårens passage norrut ([länk till artikeln](#)).

Det aktuella fyndet stämmer väl in i mönstret och att det var en fågel som var på väg norrut när den återfanns i östra Nigeria.

Nytt sidensvansfynd

Vanligtvis får vi återfynd i Ryssland vidarebefordrade från den ryska centralen, men i slutet av maj fick vi en rapport från en privatperson. Rapporten som skickades av Tatyana (efternamn okänt) berättade att rester av en död fågel påträffats den 28 maj vid staden Ufa i provinsen Bashkiria.

Fågeln märktes av Umedeltats fältstation vid Degernäs den 1 november 2019 som adult hane. Avståndet mellan märkplats och fyndplats är 2225 km. Till rapporten bifogades tre foton (se bild) som tydligt verifierar ringnumret - 3643532. Efter att vi behandlat fyndet och skickat svar till Tatyana fick vi inom kort följande svar: Hello! Thank you very much for your response! All the best!

I förra nyhetsbrevet nämnde vi två sidensvansfynd i Ryssland och det som nu rapporterats stärker ytterligare bilden av att de kan komma från områden ganska långt österut (se länkad karta). Det är också intressant att se att vi fortfarande bara har tre fynd i Storbritannien och betydligt fler fynd söderut i Europa, t o m ett i Grekland!

Historien lever ...

Det händer regelbundet att vi får rapporter som handlar om fynd gjorda långt tillbaka i tiden och som innebär att vi får gräva i RCs arkiv.

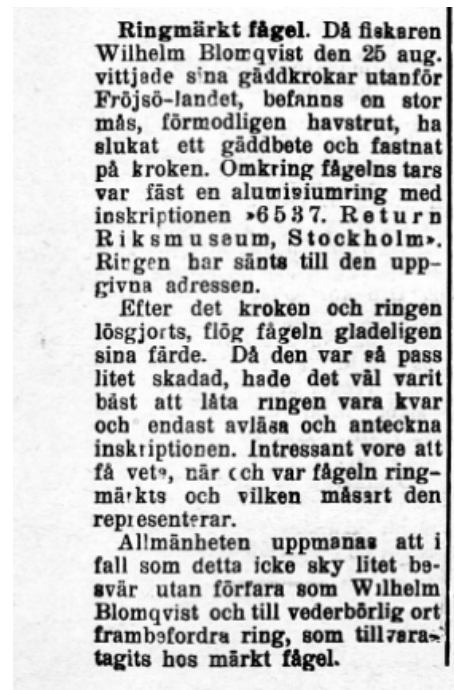
I våras fick museets jourhavande biolog en fråga från en person i Finland som i det finska nationalbibliotekets digitala samlingar hittat en notis (se bild) om en ringmärkt fågel påträffad vid Nykarleby i Finland den 25 augusti 1934. Personen undrade om vi hade några uppgifter om fyndet.

Fyndet finns registrerat i vår databas och gäller en havstrut som ringmärktes som unge på Gunnarshällorna vid Agön i Hälsingland den 3 juni 1934. Fågeln hade tydligen rört sig norrut under sommaren och påträffades 340 km nordost om födelseplatsen. Vi hittade även det arkiverade originalbrevet som innehöll rapporten om den påträffade fågeln.

Det är intressant att notisen innehåller en uppmaning till allmänheten att rapportera påträffade ringmärkta fåglar!

Ett annat ärende som också går tillbaka till 1930-talet dök upp i juni. Vi fick då en rapport om en ring som hittats i en hög med metallskrot vid ett fritidshus på Gräsö i Uppland (se bild). Rapportören misstänkte att den hittats av den förra ägaren och att den kanske redan var rapporterad. När vi sökte på ringnumret visade det sig att vi har ett återfynd av just denna ring, men från Tyskland! Det gäller en häger märkt som bounge i Halland den 16 juni 1933 och som rapporterades skjuten den 29 september 1933 i närheten av Hamburg.

Vi letade fram originalbrevet och enligt vad som framgick av brevet hade ringen bifogats i brevet som skickades till museet. Hur ringen hamnat bland metallskrot vid ett fritidshus i Uppland är fortfarande ett mysterium.

Ringmärk tallitor!

Jag läser i senaste numret av Vår Fågelvärld (nr 2, 2021) att populationen av tallita har minskat med en tredjedel sedan i början av 2000-talet. I artikeln framhålls kalhyggen som en "viktig orsak" till tallitans minskande population. Den minskande populationen framgår av Svensk Fågeltaxerings senaste rapport. Något som kan ifrågasättas är kalhyggens betydelse. Har dessa ökat i motsvarande grad? Det framgår inte av artikeln. Det kan naturligtvis vara andra mer betydande orsaker. Men för att komma till klarhet om orsakerna behövs mer kunskap.

En möjlighet är att ringmärka tallitor. Vi kan då få klarhet i tallitans häckningsframgång, tid för häckningen och om populationen ökar om boplatser finns tillgängliga för tallitan. Murkna träd är mer sällsynta i dagens skogar än förr och murkna björkar är en förutsättning för tallita att häcka.

Jag har undersökt tallitans häckningsframgång mellan 1962 och 2019. Mellan 1962-2001 hade tallitan 6,68 ungar/kull (n=570) och mellan 2002-2019 6,78 ungar/kull (n=76) vilket inte tyder på någon skillnad. Men mina två senaste kullar visade 1 unge + 1 ägg och 2 ungar + 2 ägg vilket är oroande. Tillfällighet? Min undersökning visar också att tallitan har tidigare lagt sin häckning med två dagar sedan 1960-talet medan tofsmes och svartmes har tidigare lagt sin häckning med sju dagar. Andra har visat samma sak för blåmes och talgoxe.

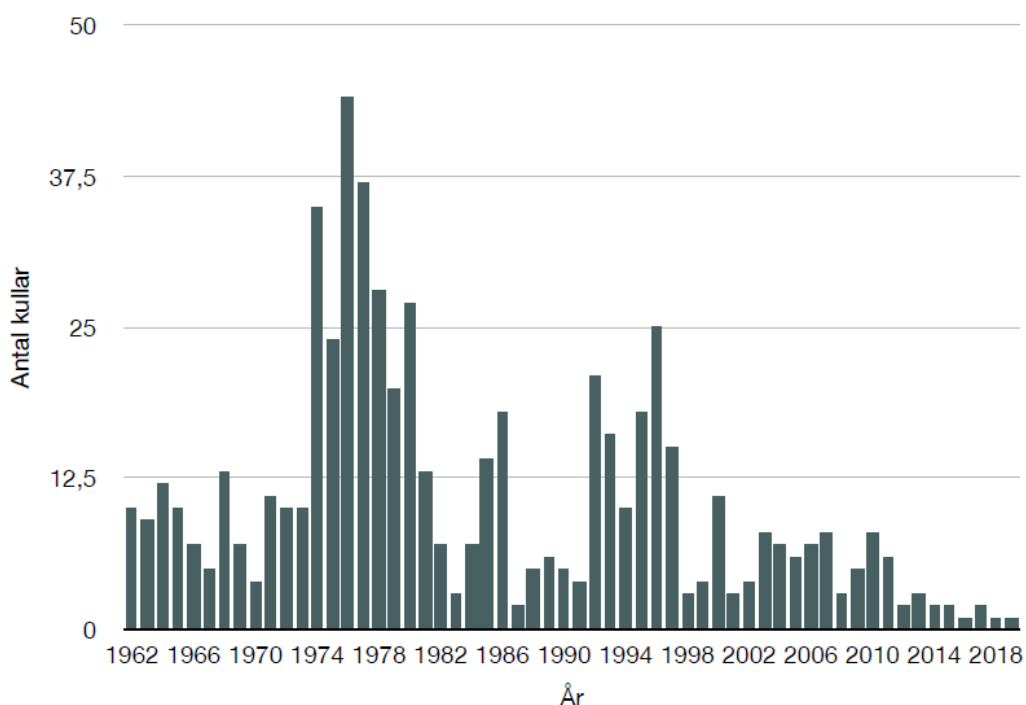
Kan den långsammare förändringen för tallita påverka dess population i framtiden. Viktiga uppgifter som ringmärkning kan bidra till att lösa.

Holkens dimensioner bör vara: Botten 8 x 8 cm. Bredd på fram och bakstycke 8 cm (finns inte som standard, måste alltså sägas till). Bredden på sidostyckena ska vara 12 cm. Tak 12 cm eller bredare. Höjd ca 25 cm (eller något lägre). Eventuellt kan taket göras med 10 graders lutning, vilket innebär att bakstycket är 27 cm och framstycket är 24 cm. Hål 25 mm på 15-20 cm höjd.

Holken fylls med kutterspån upp till hålet. Jag använder Vitakraft (Comfort Classic, tyskt företag). Finns på Överskottslagret (ÖoB). Holkarna ska sättas upp i tallskog utan murkna björkstubbar. Tallitan, liksom andra fåglar gör hellre egna hål än tar konstgjorda. I holkarna kommer det också att häcka blåmes (i 10-15% av holkarna). Sällsynt också tofsmes och svartvit flugsnappare. Några andra arter har jag inte träffat på.

Hans Rytman

Antal märkta kullar av tallita 1962-2019

Hur har ett mildare klimat påverkat häckningen hos svartvit flugsnappare?

I ett samarbete med Stockholms universitet har kullrapporter i samband med ringmärkningen analyserats och publicerats. Analysen som kopplar till flera klimatparametrar inkluderar en period på 36 år och totalt drygt 29 000 kullar. Resultaten visar att häckningen långsiktigt tidigare lagts som ett svar på ökad temperatur och tidigare grönska under perioden före kläckningen på våren.

I södra Sverige rör det sig om drygt 3 dagar tidigare häckning medan det i norra Sverige rör sig om så mycket som drygt 8 dagar över den studerade perioden på 36 år. I södra Sverige noterades en sämre häckningsframgång kopplat till varma vårar, vilket kan antyda att fåglarna under dessa år kommer ur fas och påbörjar häckning senare än optimalt i förhållande till miljön. I nordligaste Sverige däremot noterades över tid en något förbättrad häckningsframgång (länk till artikeln).

Nyhetsbrevet

Nyhetsbrevet kan läsas antingen som e-post eller öppnas i en webbläsare (länk längst upp till höger). Bildtexter och länkar i nyhetsbrevet fungerar bäst i en webbläsare. För där muspekaren över den valda bilden eller den klickbara länken i texten för att aktivera dem.

Ringmärkningscentralen / NRM | E-post: bird.ringing@nrm.se | Telefon: 08-519 540 80 |
Besöksadress: Frescativägen 54, Stockholm